

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Naročnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 10-40 K, za pol leta 5-20 K, za četrt leta 2-60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K. — Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna petit-vrstica, (širina 72 mm) za Izhaja vsako sredo in soboto. enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru. Posamezna številka 10 v.

Ministrstvo konfuzije.

V Avstriji, tej zmesi sorodnih in nesorodnih narodov, je politična nejasnost že nekaj vsakdanjega. Zakaj če je lahko spoznanje, da bi bilo treba najti način, ki bi omogočil politično in kulturno življenje vsem narodom, je precej težje prevesti teorijo v prakso. Da je sprava potrebna, je znal povedati vsak ministrski predsednik, kar smo jih imeli doslej; a za to modrost ne bi bilo treba ministrskega predsednika. Ugane jo vsak politični vajenec, ker je tako naravna kakor dejstvo, da zakon ne more biti srečen, če se vsak dan pretepeata mož in žena in če pomagajo vsi strici in tete. Toda odkar se je porodilo to spoznanje, še ni imela Avstrija moža, ki bi bil dovolj močan, da bi bil izvedel neobhodno spravo.

Ministrski predsednik sam seveda ne more napraviti čudeža. Neslogi narodov ni nesposobnost kakšnega Badenija ali Bienertha edini razlog. Tudi ne največji. In kdor misli, da bi bilo treba le avstrijskega Bismarcka, se temeljito moti. Vzajemno nezaupanje narodov, njih konkurenca, njih stremljenje po nadvladi ima razne razloge, med katerimi gospodarski niso baš najzadnji. Toda v gospodarskih razmerah in njih razvoju so tudi združevalne smeri in moči, ki zahtevajo sporazum. Če se od političnega voditelja ne more pričakovati čudodelnosti, se pa mora zahtevati spoznanje teh tendenc in sposobnost, da jih porabi. Te sposobnosti je pa malo kateremu ministrskemu predsedniku tako primanjkovalo kakor Bienerthu in zato tava mož od neuspeha do neuspeha, zato je pod njegovo vladno zmeda od dne do dne večja. Ker nima moči za smoteno delo, pridiga; občina, ki posluša njegove pridige, je pa manjša in manjša. Kmalu se ne bo nihče več zmenil zanje.

Doslej se je baron Bienerth lahko brez-pogojno zanašal na meščanske Nemce. Smatrali so ga naravnost za svojega ministrskega predsednika in za varuha nemških »narodnih« interesov. Naenkrat se je izpremenilo tudi to. Prvi, ki je začel glasno godrnjati, je bil vodja nemških radikalcev, znani Wolf, ki je nekdanj stal na skrajnem levem krilu kot gromovnik zoper vsako avstrijsko vladno in kot otroško bombasten oboževalec pravljicne »Velike Nemčije«. Wolf je polagoma svoje vino močno pomešal z vodo, se pobotal s krščanskimi socialci, ki so mu pri zadnjih volitvah rešili mandat in nazadnje prilezel v vladno večino. Sedaj se je začel spominjati svojih radikalnih časov in kritizira Bienerthovo vladno. To je znamenje, da ne verjame več v njeno trajnost in se hoče pripraviti za vsak slučaj.

Toda Wolfova kompanija je majhna in le vlada, ki stoji na tako slabih nogah kakor Bienerthova, mora trepetati tudi pred izgubo tako male in malopomembne četice. Huje pa je, da je tudi v nemških liberalnih vrstah razpoloženje za Bienertha veliko slabše kakor lani. Tudi njihovi voditelji majejo z glavo pa ne vedo, kam bi se obrnili.

Te dni je govoril o položaju baron Chiari, ki ga imajo nemški liberalci za posebno bistro glavo. A tudi on ni znal povedati nič drugega, kakor da je vse nejasno. Povsem temno mu je, kako naj se sestavi

večina. Zakaj lanska vladna skupina se mu ne zdi več dovolj trdna. Ne glede na stališče nemških svobodomislecev je »tudi« stališče Poljakov, dasi so dobili parlamentarca Glombinskega v kabinet, negotovo. Da bi Čehi opustili svojo opozicijo, se mu ne zdi verjetno. O Jugoslovanih se ne ve nič...

To se pravi: Vladne stranke ta hip sploh še ni nobene. Tudi nemški nacionalci po Chiarijevem zatrdilu niso sigurni. Kako se bo sestavila večina, mu je uganka.

Z drugimi besedami: Baron Bienerth je sestavljal vladno, a vladne večine ni imel. In še le sedaj, ko je nabral svoje ministre, med njimi nekoliko pravil ničel, ki ne imponirajo nikomur, prisega vsem strankam ljubezen, da bi jih privabil s sirenskimi glasovi, ker jih ni mogel privabiti s svojimi sposobnostmi in z delavnostjo. Skoraj tako je, kakor da hoče posnemati svojega ogrskega tovariša Khuen Hedervarya, ki se je dal tudi imenovati za ministrskega predsednika, a ni imel niti desetih oseb za seboj, kaj še vladno stranko!

Toda razlika je velika. Khuen Hedervary je pozna madžarske politične kupčevalec, ki podpirajo vsako vladno, naj bo »strabantovska« ali pa košutovska, le če kaj dobe od nje. In Khuen Hedervary je prevzel vladno v deželi, kjer zmaguje pri volitvah tisti, kdor ima politično moč in žandarje. V Avstriji je pa nekoliko drugače, pa zato tudi Bienerth nikdar ne bo mogel postati avstrijski Khuen. S samim nasilstvom se v Avstriji ne more vladati.

Kaj torej hoče baron Bienerth? Kako hoče dobiti večino v parlamentu, kjer mu živ krst odkritosrečno ne zaupa? In kakšen program hoče sestaviti, da bodo z njim zadovoljni Nemci in Poljaki in Čehi, pa zraven morda še Jugoslovani in Italijani?

Tega ekselencen Bienerth najbrže sam ne ve, drugi njegovi ministri pa tudi ne. Če dovoli Poljakom kanale, bodo Nemci nezadovoljni; če se nasmeje Nemcem, se namrdnejo Čehi, če pokaže Čehom kaj dobre volje in prijaznosti, se zameri Nemcem. Baron Bienerth je v kozjem rogu in tam je popolna tema. Njegov kabinet stoji pred neznanim in kamorkoli se obrne, mora naleteti na nasprotje. Pečat tega kabineta je konfuzija. Sposobnosti nima za nobeno delo. Neploden bo in koristil bo le svojim članom, da dobe čedne penzije, kadar ne bo več prostora zanje. Račun pa bo plačalo potrpežljivo ljudstvo.

Sodba zaradi izgrediv v Moabitu.

V sredo je berlinsko sodišče razglasilo sodbo v velikem procesu, ki se je vlekel kakor morska kača zaradi znanih lanskizh izgrediv v berlinskem predmestju Moabitu. Vsa zadeva je bila zelo značilna za pruske razmere, katerih človek seveda ne bi prav spoznal, če bi se zanašal na uradna poročila in na rezultate procesa. Če se hoče najti resnica, jo je treba izluščiti iz nešteti povojev, s katerimi jo je zavijala uradna Prusija.

Prve vesti o onih izgredivih so bile take, kakor da je v Moabitu izbruhnila prava revolucija. Po ulicah so se valile ogromne množice upornikov; gradile so se barikade, iz vseh hiš se je streljalo na policijo, zlivala

vrela voda, metalo pohištvo; demolirale so se cerkve, napadali protestantovski duhovniki. Bitka je trajala skoraj ves teden, dan in noč. Končno se je človek čutil, kako je mogla policija sploh premagati tako vstajo! Čutil se je pa tudi, odkod je v Pruse naenkrat prišla taka ognjevitost in kako so se taki velikanski dogodki mogli razviti, ne da bi bila pruska, sama nase neizmerno ponosna policija opazila kakšne priprave.

Polagoma so se poročila izpreminjala. Revolucija je izginila iz telegramov in dopisov, ostali so le večji kravali. Bilo je le nejasno, kako da so nastali. V Moabitu je bila pač neka stavka in policija se je trudila na vso moč, da bi bila spravila izgrede v zvezo z njo. Ali policijske vesti so kmalu izgubile verjetnost in vojska gospoda Jagowa je postala sumljiva. Stražniki so bili brutalno napadli in ranili nekoli angleških častnikov, iz jeze, ker bi tujina od njih mogla zvedeti resnico. Od nepristranskih opazovalcev so prihajala poročila o neverjetni brutalnosti policije, o naskokih na neprizadete ljudi, o zlostavljanju mirnih pasantov in gledalcev.

Končno je prišel proces. Policija je bila zaprla cela krdeča ljudi in državno pravdnštvo je pisalo obtožnice, da so mu prsti pokali. Tožilo je posameznike, a to mu ni bilo dovolj. Hotelo je spraviti vso stvar v nekaj sistem in njegovi uradniki so mislili v potu svojega obraza, kako bi dokazali, da je šlo za organizirano revolucionarno gibanje. Zanašalo se je na policijske podatke, ker drugih ni bilo dobiti za obtožbo. Policija pa je namigavala, da je dogodke uprizorila socialna demokracija. Državno pravdnštvo se sicer ni upalo naravnost trdit, da je bilo tako, namigavala pa je na to tudi obtožba.

To je podalo procesu posebno interesantnost. Med državnimi pravdniki in zagovorniki se je razvil boj, kakršnega ni vsak dan pred sodiščem. In zagovorniki so bili srečnejši. Dokazali so neštete in ne male policijske brutalnosti s popolnoma verodostojnimi pričami. Vseled brezprimerne sirovosti policije je bilo vse razburjeno in večji del izgrediv je bil le odgovor na policijsko suvanje in streljanje. Proces se je sukal tako, da je bil od dne do dne bolj neprijeten za prusko policijo. Obtožbi pa so se pogrezala tla pod nogami. Končno je podal prvi državni pravdnik izjavo, da nikdar ni mislil na to ali celo trdil, da bi bila socialna demokracija povzročila izgrede. Ta izjava je bila očitna retarda, zakaj česar ni obtožba naravnost trdila, to je indirektno namigavala.

V sredo se je razglasila sodba v glavnem procesu. Nekateri slučajji so bili že prej rešeni. Sodba je po pruski navadi proti nekaterim obtožencem kruta. V celoti pa je zelo značilna.

Obtoženec Bock, ki je bil obdolžen, da je z nožem ranil nekatere policiste, je dobil tri leta in pol, neki drugi obtoženec poldrugo leto, trije po devet mesecev, eden osem mesecev, večina po en do šest mesecev, trije pa globe od štirideset do petdeset mark. Gostilničar Pilz je bil obtožen, da je zvalil nekega stavkokaza v svojo gostilno, kjer je bil tepen. Obdolžitve ga je moralo sodišče oprostiti, obsodilo ga je pa na tri mesece zapora, ker je bajne nekega delavca hotel prisiliti, da se pridruži stavkajočim. Končno sta bili gospa in gospodična Sattlerjeva oproščeni.

Najbolj zanimivi so zadnji trije slučajji. Pilz je član socialno demokratične organizacije in na tem dejstvu je jahala obtožba. V njegovi gostilni so stavkajoči imeli svoj lokal. Iz tega je hotelo državno pravdnštvo izvesti dokaz, da so se v tej gostilni pripravljali nemiri in odtod ne bi bilo več daleč do trditve, da so jih organizirali socialni demokratje, katerim je pripadal tudi gostilničar. Toda obtožba je zamenjvala dokazov, da je bil stavkokaz Wellschmidt res zvaljen v to gostilno in tam tepen. Trdil je to edini

Wellschmidt, a ta se je zapletel v taka gorostasna protislovja, da ga je moralo še državno pravdnštvo označiti za nezanesljivo pričó. Tako se je v tej točki dokaz proti socialni demokraciji popolnoma ponesrečil.

Tudi gospa Sattlerjeva je članica socialno demokratične stranke. Državni pravdnik je krepko poudarjal, kako vneto da agitira pri volitvah in kako je sploh delovna v stranki. Ali dokazati je bilo treba nekaj drugega, namreč da sta ona in njena hčerka kruto žalili službujočo policijo. Ta dokaz pa je bil nemogoč, kajti izkazalo se je le nasprotno, da so policisti na nji zlivali cele golide svojih komisijskih ljubeznivosti. Tudi tukaj se torej nič ni dalo prilepiti socialni demokraciji.

Ali posebno zanimiva je še utemeljitev sodbe, kajti v njej se govori tudi o policiji. Lahko je razumeti, da noče prusko sodišče preveč hudega storiti pruskim policajem, katere je nemški cesar celo odlikoval zaradi njih »hrabrosti«. Tem značilnejše je torej, kar sodišče konstatira in tem lažje si je napraviti pravo sodbo o tej pristno pruski instituciji.

Sodišče pravi: »Če so zagovorniki za razbremenitev obtožencev navajali, da je policija v mnogih slučajih zlorabljala svojo oblast, se je sodišče prepričalo, da se je v mnogih slučajih zgodilo zlostavljanje, zlasti da je bilo mnogo težkih žalitev... Sodišče se je prepričalo, da so se pripetile po policijske nepravilnosti in da so policisti močno prekršili svoje pravice... Če ne bi bilo sodišče izreklo nič drugega o policiji, bi bilo že to pač dovolj. Ali hotelo je je tudi nekoliko varovati in v tem je že treba čitati med vrsticami. Pravi namreč dalje: »Dokazano je nadalje, da ni bilo provokatorskih špiclov. Kar se je morda prej zgodilo v tem oziru, je tukaj brez pomena... Za nepristranskega človeka je tudi to dovolj. Če pripušča sodišče možnost, da je policija prej rabila agente provokatorje, tedaj je med tako možnostjo in popolno resnico tako mala razlika, da je lahko ugeniti, zakaj sodišče sploh govori, da so prej morda nastopali taki špicli. V teh razlogih sodbe tiči pravzaprav največja zanimivost tega procesa.

Politični odsevi.

Ogrski škandali.

Lani je zbudilo veliko pozornost, da so na Ogrskem začeli sekirati in preganjati angleškega pisatelja Seton Watsona, znanega pod imenom Scotus Viator, ker je po pravici opisal, kako sirovo ravna z madžarskimi narodnostmi. Tudi Khuen Hedervary se je takrat postavil na noge, kakor da bi moral braniti madžarsko nedolžnost pred krivičnim obrekovanjem. Po Evropi ni mnogo zaleglo tisto prazno deklamiranje, kajti Scotus Viator je predobro znan kot resen pisatelj in ko so ga hoteli z Ogrskega izgnati, so vsi nepristranski ljudje takoj zašutili, od katere strani piha veter. Zdaj je madžarska gospoda še bolj jezna. Scotus Viator je medtem napisal knjigo o narodnem vprašanju na Ogrskem in staroslavno vseučilišče v Oxfordu ga je zato imenovalo za častnega doktorja.

Včasih pa se najde tudi domačin, ki nekoliko posveti na ogrske razmere in nekaj takega se je zgodilo ravno pred božičem, ko se je v budimpeštanskem parlamentu oglašil poslanec Imre Ivankó. Naši čitatelji se spominjajo na volitev župana v Galacu, kjer je dal stolni sodnik streljati na kmete in so žandarji ubili šest oseb. Tega dogodka se je Ivanka dotaknil v svojem govoru, ki je tako zanimiv, da ga moramo privoščiti tudi svojim čitateljem.

Po stenografičnem zapisniku je Ivanka dejal:

V zimskem času se godi na Ogrskem marsikaj in če bi vstal nov Tacitus, bi pisal, da igrajo gospodje v glavnem mestu bakarati in da hodijo v orfeje, dočim nimajo stolni sodniki po deželi druge zabave, kakor da zahajajo na kolone ali pa da naredajo občinske volitve. O kolinah bi povedal, da se tam koljejo prešiči, o občinskih volitvah pa, da gospodje večkrat, če tudi ne vsakokrat ustrele nekoliko kmetov. Svinje pojedajo, kmete pokopljejo in v obeh slučajih je stvar v svetem imenu zakona opravljena. V drugem slučaju, če se postrele kmetje, pride sicer preiskava, iz katere pa ne nastane nič drugega kakor kup aktov in zatrdilo, da ni nihče kriv, da je bilo vse prav in da je vse v redu. Tega meseca je bila tudi v Galacu v županiji Fogaras volitev občinskega načelnika. Navadno se to godi takole: Ljudstvo bi rado volilo človeka, katerega ne mara višji stolni predstojnik. Ta kandidira tri nepriljubljene osebe in izmed teh morajo volilci hoče noče izvoliti eno. Tisti človek, katerega predstojnik ni maral, je bil baje naroden agitator. Če je to res, tedaj nočem zagovarjati, da se je predstojnik upiral volji ljudstva, ne vem pa, če ne bi bil jaz ravno tako ravnal. Resnica pa je — in o tem moram že reči, da ne bi bil jaz na noben način tako ravnal — da je bil dotični predstojnik tako nasilen (Glas iz zbornice: Kakor po navadi!), da je ljudstvu končno pošla potrpežljivost in je napravilo rabuko, vendar pa ni storilo nič nasilnega. Na to je dal predstojnik žandarjem običajni ukaz, to se pravi, da naj malo streljajo na kmete. Ne vem, če imajo žandarji v tistem kraju kdaj strelne vaje. Mogoče da so sami Viljemi Telli; dejstvo je, da je devet strelav zadelo. V takih slučajih se navadno zadene le en človek ali pa dva. (Klic: Navadno?) Da, navadno. Kajti žandarmerija ima taven ukaz še iz dobe, ko je bil Geza Fejervary brambovski minister. Ta ukaz pravi, da naj žandarji, če že morajo rabiti orožje, po možnosti tako streljajo, da ne zadenejo ljudi. To se pravi: Streljaj naj le uplašijo ljudi. V fogarški županiji pa imajo boljše žandarje. Oni streljajo dobro in zadenejo. Ubogim nesrečnim žrtvam in njih družinam ne morem pomagati; z ozirom na to, da je zdaj mnogo občinskih volitev, pa mislim, da bi ne škodovalo, če bi minister za notranje zadeve izdal majhen ukaz predstojnikom: Le ne tako naglo z žandar-skimi flintami!

Ta občinska volitev pride v vse bukreštske in pariške liste, morda tudi v berlinske in londonske časopise, kjer nas prikažejo velikim evropskim narodom kot nasilno pleme brez vsake kulture. Menim, da bi moral majhen narod, ki vedno potrebuje simpatije tujine, skrbeti za to, da ne trpi naš dobri glas zaradi takih nepotrebnih slučajev.

Kaj pa je pravzaprav ogrska uprava? Takozvana avtonomija, pri kateri pa igra gentleman, ki mu pravijo veliki župan, glavno vlogo. Tak gentleman navadno, ker je bil poslanec vladne stranke in je morda v času, ko je bil predstojnik, pokazal, da zna pripravljati mišljenje ljudstva... (Klic na desni: Kdo je to?) Vsi so enaki, brez razlike!... Tam si tak politični agent z vsakovrstnimi sredstvi in metodami, ki jih še dobro poznamo, napravi takozvano županijsko večino in daje s pomočjo svojih kreatur voliti županijske uradnike. Vsa županijska avtonomija ni nič drugega kakor instrument za zapovedi tega političnega agenta... V fogarško županijo so poslali velikega župana, ki je tako dresiral ljudi, da so bili dolžni v občinah njegovim kreaturam pribaviti zmago na podlagi tistega zakona, ki zahteva, da se sme občinski načelnik voliti le izmed tistih treh, ki jih predlaga veliki župan.

Napram narodnostim bi se prvi hip zdelo, da je to prav. Po mojem prepričanju pa tudi tam ni prav. Slabotna je država, ki mora braniti svoj ugled, podlago svojega obstanka le z nezakonitostjo. V celi županiji fogarški je namen, da se pri občinskih volitvah volijo le vladni stranki vdani ljudje, ker je veriga, segajoča od budimskega gradu ministrskega predsednika do zadnje vasi, še le tedaj popolna. Pred svetom smo kompromitirani, tujina kaže na dejstvo, da je bilo tu in tam ustreljenih toliko in toliko miroljubnih državljanov, le ker niso bilo Madžari. A ravno v tem je zmeta. Oni ljudje niso bili ustreljeni, ker so bili Rumuni, ampak ker so bili na svojo nesrečo ogrski državljani. Kajti tako ni samo v fogarški županiji, ampak po vsej deželi in kar se danes godi tam, se jutri lahko zgodi v madžarski županiji.

Te besede madžarskega poslanca so jasne...

* Državni zbor se snide v torek. Poslanska zbornica ima prvo sejo ob 11. dopoldne. Tu se ji predstavi novo Bienertovo ministristvo.

* Gosposka zbornica ima v torek ob 3. popoldne sejo.

* Odseki avstrijske delegacije začno s svojimi sejami dne 30. januarja. Prva plenarna seja delegacije bo šele 10. ali 12. februarja.

* Kako je minister Haerdthl spoštoval parlament, se vidi iz tega, da so trije državnozborski mandati izpraznjeni že od septembra, oziroma od začetka oktobra, a nadomestne volitve še niso razpisane. Dne 16. septembra l. l. je umrl poslanec Withalm, dne 2. oktobra poslanec Pergelt, dne 8. oktobra pa poslanec Grössl. Sedaj je januar, pa se še ne ve, kdaj bodo volitve. Še lepše je z mandati nižjeavstrijskega deželnege zbora. Tem je umrl poslanec Grundschober že 26. avgusta; razven tega je bil Withalm tudi deželni poslanec in končno je izpraznjen mandat poslanca Thome od 23. oktobra. Tukaj torej vlada že od avgusta ni imela časa za razpis nove volitve. Marsikaj je res samo v Avstriji mogoče.

* V Poštoni, kjer je bil pred kratkim hud boj med Čehi in Nemci za občino, je dal vladni komisar po nalogu nižjeavstrijskega deželnege odbora izprazniti češko šolo, ki jo vzdržuje društvo Komenskega. Ondotni deželni odbor je v krščansko socialnih rokah in tu se vidi zopet glasovita narodna pravičnost krščanskih socialcev. Ta korak nižjeavstrijskega deželnege odbora je tako čeden, da odklanja nižjeavstrijsko namestništvo vsako odgovornost zanj. In to je dokaj značilno.

* V pruskem deželnem zboru je napredna stranka vložila predlog, da se vpelje splošna, enaka in tajna volilna pravica. Kakor je ta deželni zbor sedaj sestavljen, je povsem gotovo, da bo predlog odklonjen. Na Pruskem sploh ne bo splošne volilne pravice, če si je ne bo ljudstvo izven parlamenta priborilo.

* Norveški parlament (Storting) se je v sredo otvoril. Kralj je imel prestolni govor, v katerem je le to zanimivo, da so državne finance ugodne in da je v državnih dohodkih velik prebitok.

* Rumunsko ministristvo je demisioniralo. Kralj je naložil konservativcu Petru Carpu, naj sestavi novo vlado. Carp je že dobil ministre za svoj kabinet.

* Grška vlada razglasa, da so vse vesti o grških četah, ki so baje napadle turške vojske in ob grško turški meji ubile nekega Vlaha in njegova sinova ter nekega posestnika, neresnične. V Macedoniji in Epiru ni zdaj baje niti ene grške čete, ki bi imela politične namene. Hudodelstva, ki so se zgodila, so izvršili navadni razbojniki. Grška vlada je dala nalog, da se strogo nadzoruje meja. Znana bandita Grutas in Zarkadas, ki sta izvršila več zločinov na turškem ozemlju, sta prišla grški oblasti v roke in se postavila pred sodišče.

* Turške oblasti imajo križe z vstajo v Asiru, kjer je neki Sejd Idris napadel več vasi. Vstaši so obkolili mesto Abha, ki pa ima dovolj živeža. V zadnjem boju pri Abhi so arabski rebeli baje izgubili tristo mož.

* Perzija je baje naprosila Zedinjene države v severni Ameriki, naj jo varujejo rusko-angleških napadov.

Domače vesti.

Ljubljana in Kranjsko.

— Slovenski klub. t. j. parlamentarna organizacija slovenskih klerikalcev, si prdrži napram novi vladi proste roke. To je napravil »Slovenec« tako nedolžno, kakor če pravi otrok mami: Morda se bom igral ravbarje, morda žandarje. A te »proste roke na vse strani« so vendar zelo pomembne. Klerikalci si torej še niso na jasnem, kakšno stališče naj zavzamejo napram novi Bienertovi vladi. To se pravi: Oni so tako prosti, da utegnejo podpirati vlado. Gre torej le za ceno, ki bi jo Bienert plačal. Gospodu baronu se ne godi predobro, zakaj pri Čehih ni ničesar dosegl, celo njegovi Nemci ne papajo tako iz roke kakor lani, pa je mogoče, da bi se dala z Bienertom, ki potrebuje pomoči, napraviti kakšna kupčija. Dr. Šušteršič torej čaka. Da ni sedanja vlada za dlako boljša od zadnje, da se je v nekaterih ozirih še poslabšala, da je bolj odvisna od Wolfove milosti kakor lani, so dejstva, o katerih ni dvoma. Vsakemu Slovincu mora biti jasno, da je napram taki vladi mogoče samo opozicijsko stališče. Za stranko, ki je lani še trdila, da je obstrukcija neobhodna proti Bienertu, bi moralo biti jasno, da mora ostati v opoziciji. Toda Šušteršiču in njegovemu klubu ne prihajajo načela niti na misel. Če plača novi Bienert dovolj veliko ceno, to se pravi, če jo sploh more plačati, je pozabljena predpustnost zadnje vlade, pozabljena obstrukcija, pozabljen boj za »ideale«. Prosta roka je vsak hip pripravljena, da se vtakne v obroč, le če se izplača.

— »Slovenčevim« infamijam se že nihče več ne čudi. Kajti kakor ne more riba živeti

brez vode, tako »Slovenec« ne brez hudobije in nepoštenosti. Ampak pribiti je treba njegove lumparije od časa do časa, da se ne pozabi na nje preveč. V četrtek je poročal v svojem političnem pregledu o sodbi v moabitskem procesu. Pa je začel takole: »Zaradi znanih socialno demokratskih izgrediv v Berlinu, Moabit, ki so bili že pravcati boji med socialnimi demokrati in policijo, je stalo pred sodiščem več oseb.« Človek se čudi, beroč take infamije, le potrpežljivosti tistih klerikalnih čitateljev, ki pogledajo včas tudi v kak drug list. Cele tedne se je vlekla razprava o teh izgredivih in veliki časopisi so poročali o procesu tako natančno da ni ostala nobena zanimiva podrobnost skrita. In če ne drugod, je par sto »Slovenčevih« čitateljev vsaj v kavarni lahko čitalo v nemških listih, kako se je razvijala stvar. Vsakdo se je moral prepričati, da so se ponesrečili vsi poizkusi, ki so hoteli socialnim demokratom naprtiti odgovornost za tiste izgrede. Državni pravdnik je sam slovesno izjavljal, da ni hotel nobeni politični stranki očitati krivde za tiste dogodke. »Slovenec« se za vse to nič ne briga. On laže, ker bi mu bilo hudo pri srcu, ako bi izpustil le eno priliko za laž. V tem slučaju je laž n. pr. čisto nezmisljena. Komu pa naj njegovo zavijanje škoduje? Socialna demokracija ne bo izgubila radi nje ne enega pristajala. Tudi med ljudstvom ni respekt pred prusko policijo tako velik, da bi se zgražala nad socialisti, če bi se res enkrat stepli z Jagovo vojsko. Laž je torej brez koristi. Ampak laž je in to de »Slovenec« tako dobro, da je ves srečen, ker se je zlagal. Misleči čitatelji bi se pa vendar lahko vprašali, koliko smejo svojemu katoliškemu listu sploh verjeti.

— Argentinsko meso so Ljubljancem v četrtek prvič okusili. Prišlo ga je 5000 kilogramov in se je prodajalo na stojnicah, kakor smo naznanili. Naval občinstva je bil velikanski. Kolikor smo mogli izvedeti, je je meso splošno ugajalo. Razlika v ceni je nazadnje tudi precejšna. A če bi se bil sprejel socialno demokratski predlog, da se odpravi cenebi, bi bilo lahko še za 30 vinarjev kilogram cenejši. Prihodnja pošiljatev pride približno v 35 dneh. Parnik Orion, ki ga pripelje, se je že ta teden odpeljal iz Argentine. Tretja pošiljatev pride potem zopet približno čez mesec dni. Tisto meso bo tudi manj mastno.

— »Slovenčev« poročilo o argentinskem mesu, katero zdaj Ljubljanci lahko sami presojajo, je zelo zanimivo. Ni še dolgo, kar je katoliško glasilo rohnelo proti temu mesu kakor peklenšček proti svetosti. Klerikalci so pripovedovali, da je argentinsko meso neužitno; znali so cele historije, kako so se baje Dunajčani prevarili. Pravili so, da ne more imeti na mesne cene nobenega vpliva. Zdaj pa je naenkrat »Slovenec« sapo zaprl. V četrtek opisuje, kako se to meso hladi in prevaža, kako je bilo čedno zavito in trdo, potem pripoveduje, kje in kako se je prodajalo, kdaj ga pride še kaj in nazadnje modruje: »Ker je ljudstvo drlo zaradi nekaj nižjih cen, nekaj pa zaradi radovednosti kakovosti okusa večinoma le k mesnicam, kjer se je sekalo argentinsko meso, so imeli drugi mesarji malo posla.« To se že čita nekoliko drugače kakor prejšnje hudičevsko zabavljanje. Neodkritost v katoliškem umikanju je pa vendar smešna. Nekaj nižje cene! V škofovski kuhinji se morda 40 do 60 vinarjev razlike pri kilogramu ne pozna; v delavčevi domačiji pa močno, ne glede na to, da se imamo agro-klerikalcem zahvaliti, če ni argentinsko meso še nekoliko ceneje. In da je ljudstvo drlo k stojnicam, kjer se je sekalo argentinsko meso, je le dokaz, da je tudi ljubljansko prebivalstvo lačno mesa. In to je nadalje dokaz, da je uvoz takega mesa potreben, ker so interesi vsega prebivalstva več nego interesi male peščice velikih živinorejcev. Ljudstvo le ni kar brez možganov. Kdor se bo upiral uvozu dobrega in cenejšega mesa, z njim bo obračunalo. To bodo klerikalci spoznali pri volitvah.

— Cirilmetodovi družbi je zapustila gospa Marija Vilharjeva, ki je v četrtek umrla v Spodnji Šiški, 120.000 kron. Za šole se da s takim denarjem precej napraviti.

— Ustrelil se je v četrtek v svojem stanovanju nadporočnik Zichrowski baje radi finančnih težav.

— Za prvi maskaradni kongres, ki bo v soboto v »Narodnem domu«, dela »Vzajemnost« in njen pevski odsek velike priprave ter je upati, da bo ta predpustna veselica prav dobro uspela. Ideja priredbe je originalna in se z njo lahko ustvari jako pestra slika. Namen bo seveda tem bolje dosežen, čim več bo mask, ki imajo na podlagi veselicega programa odprto široko polje za izvedbo najsijajnejših maskarnih idej. Pravijo, da so se sestavile že razne skupine, ki pa varujejo svoje tajnosti bolj previdno ka-

kor diplomacija, tako da jih še najbolj navihani reporterji niso mogli izzvati, pa ne bo pomagalo nič drugega, kakor potrpeti do sobote, ko bodo udeleženci z lastnimi očmi lahko videli kaj in kako. Tisti poročevalec, ki ve za vsak dogodek že naprej, tako da vsako slavnost, zaroko in poroko in vsako nesrečo takoj lahko fotografira za »interesantne« liste, je pa vendar izvohal med drugim, da bo na veselici — seveda skrit — aparat za Röntgenove žarke, ki bo strogo preiskaval vsakega udeleženca, koliko je pri-nesel humorja s seboj. Naj se tudi aranžerji jeze radi te indiskretnosti; nam se zdi prav, da povemo to vsem, ki pojdejo na veselico, da ne pozabijo veselosti doma. Mednarodna policija dovoljuje celo maskarno razposajenost, le duhovita mora biti. Strogo pa je prepovedana vsaka jeza radi dobre šale; seveda se razume samo ob sebi, da se smejo zbijati sploh le dobre šale. Ne vemo, če se ne bodo zdeli veselilni zakonodajci temu ali onemu preveč sitni; zakaj ukazov in prepovedi so sfabricirali toliko kolikor pruski parlament. Tako je n. pr. strogo prepovedano plesati četvorko, kadar igra godba besedo ali pa cake valke namesto valčka. Prepovedano je plesati po rokah; prepovedano je plesati s tremi damami obenem; prepovedano je godcem jemati instrumente; prepovedano je zapakati zadnjo figuro pri četvorki; prepovedano je z luno trkati druge goste; poslušati kako trava raste, puliti si lase iz pleše, kepati se z lanskim snegom. Vse to je morda preveč pedantično. Ampak morda se prenese, zakaj po drugi strani je odborova policija vendar zelo liberalna. Vsakdo sme n. pr. biti šema; dokler je kaj na plesnem redu, se smejo plesalke in plesalci vrteti na podlagi splošne enakosti, če le znajo in če imajo kaj prostora, ne glede na uro, na starost, na poklic, pa če se potrgajo vsi podplati. Zabavati se sme vsakdo, čim več tem bolje. Mamice smejo opozarjati hčerke, če je že pozno, hčerke pa smejo odgovarjati, da je še prezgodaj. Gospodje smejo biti galantni kakor trubadurji, dame pa ljubezivne kakor ideali mojstrov pevcev. Dovtipen sme biti vsakdo toliko kolikor vsi Simplicissimovi humoristi skupaj. Sicer je pa sploh vse dovoljeno, kar ni prepovedano, zlasti pa vse, kar razveseljuje družbo. Z ozirom na vse to in na vse tisto, kar je še za kulisami, se sme pričakovati zanimiva zabava in velika udeležba. To bi pa priporočali vsem prijateljem ugodnih veselic tembolj, ker je s pepelnico sredo predpust končan in ga potem letos sploh ne bo več. Po stoletnem kolerdarju bo treba čakati do novih svetih treh kraljev na predpust. In to je dolgo. Gaudeamus igitur!

— Idrija. Javen ljudski shod se vrši v nedeljo 15. t. m. ob 9. dopoldne v pivarni pri »Črnem orlu« v Idriji. Shod je velike važnosti. Klerikalno početje z Oswaldom na čelu je treba enkrat temeljito pribiti in to se bo v nedeljo zgodilo. Na sporedu so tudi rudarske razmere. Pridite vsi!

— Zagorje ob Savi. V nedeljo, 15. t. m. je, kakor smo že naznanili, v Mihelčičevi dvorani velik ljudski shod, ki bo spričo spremembe v vladi in zopetnega sestanka državnega zbora posebno važen. Opozarjamo torej nanj še enkrat vse delavce in njih žene.

Trst.

— Vsem tržaškim sodrugom. Zgodilo se je, da se pouk v agitačni šoli dvakrat ni mogel vršiti. Prvič se je zgodilo to, ker je bil ta dan sođr. Ferfolja zadržan po drugih važnih opravkih. Drugič pa so bill sodrugi, ki zahajajo k temu poduku, zadržani na delu v strokovnih organizacijah in drugem strankinem delu. Vsi pa si moramo želeči, da se ta pouk nadaljuje in doseže končno tudi svoj namen. Vzgojiti si dobre in pridne agitatorje in organizatorje ter delati sploh na to, da bo vsak sodrug imel o socialni demokraciji najjasnejše pojme, mora biti skrb vseh, ki so prišli do spoznanja, da je treba za naše delo mnogo sodrugov, izobraženih v vseh socialnih vprašanjih. Zato prosimo vse sodruge, ki so sedaj obiskavali ta agitačni tečaj, da to tudi nadaljujejo ter da si ohranijo torej, dan v tednu, ki je namenjen temu pouku, prost, da jim bo mogoče redno zahajati v to šolo. Poleg tega pa naznanjamo, da pri pouku lahko prisostuje vsak sodrug, če tudi ni zahajal od vsega začetka. To želimo in upamo, da bodo sodrugi skušali tej naši želji tudi vstreci.

— Deželna organizacija jugoslov. soc. dem. stranke v Trstu pozivlja vse tržaške sodruge, da spravijo v red strankine prispevke. Dolžnost vsakega sodruga, da svoj strankini prispevek redno plačuje, zakaj drugače ne bo imel pravice do odločevanja v strankinih zadevah. Urad deželne organizacije je odprt vsak dan od 8. do 9. zvečer, ob nedeljah pa od 10. do poldne. Odborniki sprejemajo ob uradnih urah tudi zneske od razporedaje koledarja.

Rabite,

če imate nahod, če ste hripavi, zaslišeni in težko dihati, Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid. Prepričali smo se sami pri zdravilnem in kašelj tolažečem vplivu. Tucati za poskušnjo 5 kron, dva tucata 8 kron

60 vinarjev franko. Izdeluje ga le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsin trg št. 252 (Hrvaško)

H. SUTTNER
Ljubljana Mestni trg

urar, prva največja domača
exportna tvrdka ur, zlatnine
in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici.

Tovarniška-var-
stvena znamka: „IKO”

— Društvo »Ljudski oder« v Trstu naznanja vsem svojim članom, da so članske izkaznice za tekoče leto že pripravljene ter prosijo člane, da pridejo ponje ter da obenem poravnajo slučajno zaostale tedenske prispevke. Sodrugi! Skrbite za napredek Ljudskega odra, za napredek tega velikega izobraževalnega društva, ki daje tržaškemu delavstvu toliko izobraževalne snovi. Torej na delo!

— Stavka premikačev v prosti luki. Dolgo časa že se premikači glavnih skladišč v prosti luki v Trstu gibljejo, da bi dosegli razue poboljške. Toda zastoj. In njihove razmere so res žalostne. Plača majhna, dela veliko ob mrazu in burji po zimi, ob dežju v pomladi in jeseni ter pekočem solncu v poletju. Ker niso organizirani, je bil njihov glas glas upajočega v puščavi. Pretečeni teden pa so se združili in vložili na vodstvo glavnih skladišč spomenico, v kateri so zahtevali plačo mesto na dan na teden, 20 odstotkov povišanja na dosednji plači in škornje tudi za še ne stalno nameščene. Vodstvo je baje dovolilo tedensko izplačevanje mesto dnevnega in škornje; o povišanju pa ni hotelo slišati. Zato so sklenili stopiti pretečeni ponedeljek v stavko. V ponedeljek so svoj sklep tudi izvršili in v trenutku, ko to sklep, se nadaljuje stavka složno. Od 140 premikačev jih stavka 138. Tudi stalno nameščeni so se pridružili svojim nestalno uslužbenim sotrpinom iz dolžne delavske solidarnosti. Vodstvo glavnih skladišč se pa složnim delavcem noče ukloniti in skuša delo premikačev vršiti z neizkušenimi krumirji, ki jih je našlo tudi sedaj. Obžalovanja vredno je seveda, da se najdejo krumirji samo med slovenskimi delavci in tudi slovenski podjetnik Čok je skupno z italijanskim Cimadorijem dal na razpolago glavnim skladiščem delavce in konje za premikanje. Seveda se je zgodilo že dosti nesreč, ki jih trpe neizkušeni delavci. Promet gre seveda tako, kakor ga navadno krumirji opravljajo. Več o tej stavki bomo pisali, kadar bo končana. In v tem ko želimo iz srca tem sotrpinom popolne zmage, upamo tudi, da jih bodo dosedanje zgodbe njihovega gibanja podučile, kje je pot k življenju.

Goriško.

— Podgora. Ni dolgo, kar smo imeli priliko pisati, kako se podgorski naprednjaki trudijo dokazovati, kako jih socialni demokratje nadlegujejo, napadajo itd. Posebno odkar so ustanovili »Sokola«, jim socialni demokratje ne dajo miru in revčki že ne vedo, kaj bi počeli. Da si pa dušico pomirijo, lažejo na vse konce in kraje. Če zine kak socialist le besedo, se pobero in gredo v uredništvo »Soče«, tam pa prime g. urednik za pero in napiše članek, s katerim prav po »liberalno« ošteje socialiste, vse skupaj seveda, tudi če gre samo za nekatere. Tako si je »Soča« spet privoščila »klobaso« preteklo soboto ter napisala »kako so pričeli socialni demokratje novo leto«. Sokol je namreč priredil Silvestrov večer. Vse da je bilo lepo in v redu, pa so prišli socialni demokratje, pijani, ter se pomešali med druge in začeli plesati brez dovoljenja, pehali ljudi in nekoga zmerjali s »prascem« in »svinjo«. Nastopali da so z namenom izzvati pretep in prepir. Sploh je prišlo do tega, da so morali revčki ustaviti godbo in ples; slednjič še denuncirajo socialiste, da so pretepli nekoga dragonca. Divjake imenujejo socialne demokratje ter pravijo, da so njih voditelji nanje lahko ponosni. O vsem znajo povedati, le o tem, kar so oni uganjali, molče, o kazarcih in steklenicah, ki so letele, tudi nočejo ničesar povedati. Ker ne znajo in ne morejo drugače škoditi drugim strankam in društvom, pa lažejo in očitajo nam to in ono. Tako so tudi o tistem večeru zbrali celo vrsto neresničnih trz in kar je v »Soči« pisano, je, z eno besedo povedano — gola laž in obrekovanje. Kako pa so začeli »Sokoli« dražiti socialne demokratje v Podgori, povemo v eni prihodnjih števil in povprašamo tudi nekatere gospode, ali so na nje »ponosni«.

— Zdravniška tragedija. Društvo zdravnikov nam poroča: V občini Riedau na Gor-

njem Avstrijskem se je te dni odigrala prava tragedija. Občinski zdravnik dr. Rihard Franz je umrl šele 36 let star vsled srčne kapi kot žrtev potuhnjenih in nasilnih občinskih motogcev. V zvestem izpolnjevanju svojega poklica, zavedajoč se svojih dolžnosti kot javno-zdravstveni organ in hoteč varovati svoje soobčane, je dr. Franz naznanil slučaj legarja, ki se je pojavil v občini. To pa ni bilo prav občinskim motogcem, ki so trepetali radi svojih letoviščnikov in ki so se bali, da se v občini ne nastani vojaški oddelek, kakor je bilo nameravano. Ker se pa dr. Franz, zvesto izpolnjujoč svoj poklic, ni vdal njihovu pritisku, so pričeli pravo gonjo proti njemu. Predvsem so mu odpovedali službo, potem pa sploh vzeli možnost eksistence, zaprli so mu pitno vodo, trgovec mu ni dal jedil, mesar mu je zabranil meso, razbili so mu okna na hiši itd. Pač so se oblasti takoj zavzele za dr. Franza. Zdravstveni zastop je bil razpuščen in je moral preklicati službeno odpoved, avstrijska zdravniška organizacija pa je skrbela za to, da se v občini in nje okolici ne naseli drug zdravnik. Obenem je predsedstvo državne zveze zdravniških organizacij delovalo na to, da se dr. Franzu kot vidno priznanje nesebičnega in zvestega izpolnjevanja poklica podeli odlikovanje. Pod vplivom oblasti in sodišča so občinski motogci pač prenehali z javnimi nasilstvi, tembolj so pa na skrivnem nadaljevali svojo gonjo in skušali dr. Franza popolnoma izpodkopati eksistenco. Ta si je to tem bolj vzel k srcu, ker je bila občina Riedau obenem njegov rojstni kraj, v katerem je preživel svojo mladost. Vsled strašnih razburjanj je dne 5. t. m. načeludni zdravnik nanagloma umrl, zadet od srčne kapi. Ob njegovem grobu žalujejo vdova in nežen otroček ter ostarela mati. Pač je že trpel marsikateri zdravnik, ki je neozirajoč se na naklonjenost ali nenaklonjenost občinstva storil svojo dolžnost, toda tako kruto, nezasluženo in neizprosno kakor dr. Franza ni še nikogar naših kolegov zadela usoda. Zatorej bodi čast njegovemu spominu!

Umetnost in književnost.

Opera. Med tiste opere, ki ne izginejo trajno z nobenega glasbeno-dramatičnega repertoarja, šteje tudi »Čarostrelec«, s katerim je Weber dosegel svojo najvišjo slavo. Vsebinska, ki je zajeta iz sveta bajk, je s svojo naivnostjo prav tako prikupljiva, kakor je s polnobarvno fantastičnostjo učinkujoča. Hvala ležnemu libretu se pridružuje živa, slikovita in melodiozna glasba, enako izrazita v karakterizaciji enostavnih čustev kakor v slikanju nočnih grozot volčjega brezna. To je ohranilo operi dolgotrajno svežost in jo varuje usode mnogih drugih, svoječasno enako znamenitih del, ki so danes kljub svojim lepotam antikvirana. Toda brez vpliva ni čas nikjer in nikoli; tudi »Čarostrelec« se nazadnje la pozna, da je bil rojen leta 1820., in da more res učinkovati na sedanjega poslušalca, je treba zelo popolnega izvajanja ter uprizoritve, ki se vjema z modernim okusom. Kljub temu, da deluje glasba z razmeroma enostavnimi sredstvi, zahteva vendar od orkestra mnogo razumevanja in precizne eksekucije, pevcem pa dela z vsakovrstnimi okraski velike težave. Te se pa na ljubljanskem odru letos niso tako premagale kakor v prejšnjih časih. Glavni vlogi nesrečnega lovca Maksa ni kos gospod Waszmut ne kot pevec, še manj pa kot igralec. Z olepševanjem se tu nič ne opravi; partija Maksa je taka, da ne pada s slabo izvršbo le sama, ampak vleče celo opero navzdol. Gdčna. Nád as ova je bila boljše glasu nego navadno, toda zaostajala je v igri; proza, ki smo jo slišali, pa je naravnost nemogoča. Gdč. Šmidova, ki je pela Anko, je imela priliko pokazati svojo koloraturno izurjenost in je dosegla prav čeden uspeh. Menda je bila Anka njena najboljša ljubljanska partija. Gospod Križaj se razvija. Žal, da ima v Čarostrelcu pravzaprav malo petja; njegovemu polnemu basu lepe barve bi se bolje prilegalo kakor proza. V igri je napredoval

in si pridobil že precej sigurnosti v nastopu. Kakor je lovec Gašpar naslikan, bi pa bilo nekoliko več hudobnosti na mestu, seveda ne toliko, da bi postala karikatura. Kunova vloga presega moči gda. Rasbergerja. Dobra volja je bila pač očitna, a ta ne zadostuje. Gosp. Peršl je podal vladajočemu knezu nekaj premalo dostojanstva. Ljubko je gdčna. Peršlova odpela svojo pesmico o svatovskem vencu in kakor navadno v takih vlogah, je bil dober gospod Bukšek kot puščavnik. Zbor je bil mestoma trd in ne vseskozi siguran. Orkester je celkoma dobro izvršil svojo nalogo; še bolj bi se odlikoval, če bi spravil stopnjevanje do večje veljave. V volčjem brezdu bi ne škodovalo, če bi se čarobije nekoliko modernizirale; votlina, iz katere stopa črni lovec, bi se dala brez težave tako aranžirati, da bi se ne videla iz gledišča in bi Samiel prihajal naravnost iz skale. Nekatera strašila so že preveč zastarela. Statistika za odrom ne sme razsajati za svojo zabavo in že pri četrti krogli delati tak kraval, da se ne sliši nobena beseda več. Hrup, katerega začetnik je sam peklenšček, mora zbuhati grozo in še le pri sedmi krogli doseči vrhunec. Pa tudi v ostalih dejanjih bi se moral romantični značaj opere bolj upoštevati. Vsaj nekateri teh nedostatkov bi se dali odpraviti pri ponovitvah.

Francoski zakon proti pijančevanju.

Za napredek znanstvenega spoznavanja in za njega vpliv na praktično življenje je zelo zanimiva izprememba, ki se polagoma kaže v presojanju pijač in pitja. Dočim je v nekaterih deželah treznost že stara in splošna navada, je drugod, zlasti po takozvanem visoko civiliziranem svetu veljala abstinenca za nekaj nemoškega in za znamenje slabosti. Vsakovrstne bajke so bile razširjene o vinnu in pivu, a če ni bilo druge, so se prenašale tudi na žganje. »Vino krepi, vino daje veselje, pivo hrani, itd.« Pesmi so slavile »kapljico«, gost se je pozdravljal s pijačo, na vsakem prijateljskem sestanku je morala teči opojna tekočina. Pitje je postala splošna šega, kdor ni pil je bil čudak, kdor jih je spravil deset pod mizo, je bil junak.

Polagoma se vendar spoznava strašna zmota. Kakor na marsikaterem drugem polju je tudi na tem hvalevredno delovala statistika, ki s svojimi rezultati razkriva strašne učinke alkoholizma, tega groznega sovražnika človeštva, človeškega zdravja, človeške sile, človeške inteligence, človeškega dela, človeškega poštenja in človeškega življenja.

To spoznanje je rodilo protialkoholno gibanje, ki ni nič manj važno kakor n. pr. boj zoper tuberkulozo. In polagoma uvidevajo tudi države, da mora biti tudi ta boj organiziran, če se hočejo doseči uspehi. V Avstriji je izdelan načrt zakona proti pijančevanju, o katerem se še razpravlja v državnoborstem odseku. Deloma zato, deloma pa tudi zato, ker je Francija našim deželam podobna v tem, da te tam kakor pri nas prideluje mnogo vina, je za nas zanimivo, da se tudi na Francoskem pripravljata zakon, čeprav v precej skromnih mejah.

Produkcija vina je na Francoskem jako važna panoga narodnega gospodarstva. Pridelovanje vina in trgovina z vinom daje zaslužka oziroma profita tolikim ljudem, ki so volilci, da se jim poslanci ne bi ravno radi zamerili. Poslanec Reinach pa je podal o alkoholizmu na Francoskem podatke, ki so zelo zanimivi.

(Konec prihodnjič.)

Sodrugi v Trstu

dobe

Žepni koledar

za leto 1911.

pri blagajniku političnega odbora
Alojziju Stolfu v »Delavskem domu«.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir.

Kg. sivga dobrega, puljenega 3 K; boljše 2-40 K; prima polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puha 5-10 K; velfinega snežnobelega, puljenega 6-40 K, 8 K; puha sivga 6-7 K; belega, finega 10 K; najfinjši prsi puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dlj, 60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhaštim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglavnice 3, 3-50 in 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13, 14-70, 17-80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4-50, 5-20 in 5-70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka 12-80 in 14-80 K, Razpošila se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. Natan. cen. gratis in fr.

S. Benisch, Dešenice 758, Češko.

Fotografični aparat

se takoj ceno proda.

Format 13x18 cm.

Naslov se poizve pri upravnistvu tega lista.

Podpisana se priporoča za mnogo-
gobrojen obisk dobro znane

gostilne pri »Favayua«

v Spodnji Šiški, Kolodvorska cesta št. 150.

Čočim le najboljše vina in izborno
sveže pivo. Mrzla in gorka kuhinja.
Postrežba točna. Zmerne cene.

Z odlič. spoštovanjem

Marija Petrigoj,
gostilničarka.

**Kalhreiner
Kneippova
sladna kava**

služi zaradi svojih nedosežnih vrlin vsak dan na milijone ljudem. Edina prava družinska kava! Po ceni in zdrava.

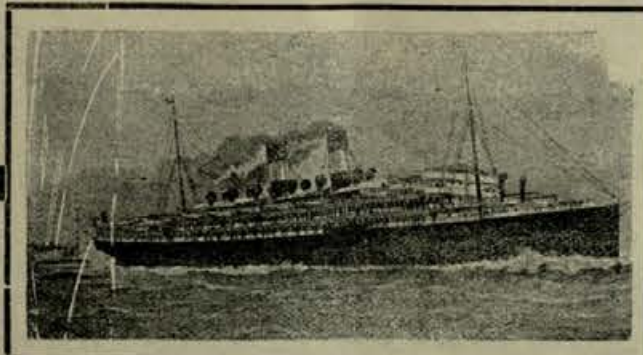
Kdor čita strokovno glasilo, naj čita tudi »Rdeči Prapor«! Oboje!

Potniki v severno in južno Ameriko

vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električna razsvetljava, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopejli itd.

Odhod parnikov:

V sev. Ameriko vsako soboto, v juž. Ameriko vsakih 14 dni. Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Želodčni liker

je najboljša krepcilo želodca!

Blizu in daleč
Vse ga pozna,
Kdor ga ima,
Ima zdravje doma!

Ljudska kakovost liter K 2.40
Kabinetna kakovost „ „ 4.80

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Castiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso
z velikim uspehom porabil, katero iz srca
priporočam v veliko korist vsaki družini
ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim,
blagovolite mi poslati še 24 stekleniče Vaše
tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

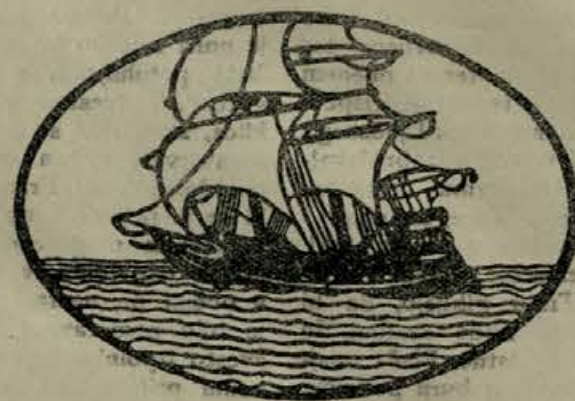
Josip Sterle

Posestnik in premirani medvedji
lovec v Koritnicah, pošta Knežak
pri Št. Petru na Krasu.

ŽEPNI KOLEDAR

za delavce in prometne uslužbence

se dobi.
pri upravi „Rdečega Prapora.“

Julij Meinl

Ustanovljeno 1862.

Uvoz kave

Veležgalnica kave

Produkt. zadruga ljublj. mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo

s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije c. 11 (Kolizej)

Zaloga pohištva

lastnega izdelka in
tapetniškega blaga.

Izvršuje vsa mizarstva stavbna
dela.

Lastna tovarna na Glincah pri Ljubljani.

ANTON ZUPANČIČ, KNJIGOVEZ, LJUBLJANA

SLOMŠKOVA ULICA ŠT. 31.
priporoča se za prijazna naročila na vsakovrstna v knjigoveško stroko spadajoča dela. — Izdeluje tudi jako
okusne okvirje in passepartout, prikladne vsakovrstnim podobam.

Pospeševanje krvnega toka, poživljenje živ-
čnega delovanja, utrjenje kože proti prehladu.

Za umivanje glave, ustna ozir. zobna voda,
— za olepšanje polti neprecenljivo. —

FRANCOSKO ŽGANJE „DIANA“

Vaš zdravnik

vam priporoča francosko žganje „Diana“,
ker je prepričan o velikih prednostih
tega žganja za disinficiranje ust in
osvežujočega vpliva na kožo, ki ga
povzroča dodatek Mentola. Glavna snov
francoskega žganja „Diana“ je dvakrat
destilirano vinsko žganje.

Zahtevajte pri nakupu le pristno francosko
žganje „Diana“ in pazite, da nosi stekle-
nica natisnjeno ime „Diana“ in da je tudi
zamašek in plomba označena s to varstveno
znamko.

Domači prijatelj

v pravem pomenu besede, je francosko žganje
„Diana“ in to vsled svoje osvežujoče moči,
nizke cene in vsestranske porabnosti. —
Cena: 1 male steklenice K — 50; srednje
K 1.20; velike K 2.40. — Prodaja se v vseh
trgovinah na drobno, kjer pa ne, dobi se
naravnost od proizv. družbe franc. žganja
„Diana“ r. z. o. z. na Dunaju I. Hohenstau-
fengasse 3 t.